

UNIVERSITY OF THE PUNJAB

NOTIFICATION

It is hereby notified that the Syndicate at its meeting held on 15-11-2021 approved the recommendations of Academic council made at its meeting dated 07-10-2021 regarding grant of permission to start of BS Punjabi Language & Literature (4-years) programme and approval of its Syllabi & Courses of Reading/Scheme of Studies with effect from Academic Session 2021.

The Syllabi & Courses of Reading/Scheme of Studies of BS Punjabi Language & Literature (4-years) programme is attached vide Annexure "A".

**Admin. Block,
Quaid-i-Azam Campus,
Lahore.**

**Sd/-
Muhammad Rauf Nawaz
Registrar**

No. D/ 164 / Acad.

Dated: 14-1-2022

Copy of the above is forwarded to the following for information and further necessary action: -

1. Dean, Faculty of Oriental Learning.
2. The Institute of Punjabi & Cultural Studies.
3. Controller of Examinations.
4. Director, Quality Enhancement Cell.
5. Deputy Registrar (General).
6. Deputy Registrar (Affiliation).
7. Admin. Officer (Statutes).
8. Secretary to the Vice-Chancellor
9. Secretary to the Pro Vice-Chancellor
10. PS to the Registrar
11. Assistant Syllabus.

Assistant Registrar (Academic)
for Registrar

MEETING SECTION

R.NO.....2620.....ACAD
Dated.....16-08-2021.....
PUNJAB UNIVERSITY LHR

DI No /316/PCs
Institute of Punjabi & Cultural Studies
University of the Punjab, Lahore
16-08-2021

To

Registrar,
University of the Punjab,
Q.A.C. Lahore

Sub: APPROVAL OF SYLLABI AND COURSES OF READING/SCHEME OF STUDIES FOR BS IN PUNJABI LANGUAGE & LITERATURE (MAJOR)

With reference your letter No. 2620/Acad dated 29-07-2021 on the subject cited above.

Some observations made by the Curricula Committee has been rectified according to checklist and is being sent to your office for necessary approval.

With Regards

(Prof. Dr. Nabila Rehman)

Director

Institute of Punjabi & Cultural Studies

Director -
Institute of Punjabi & Cultural Studies
University of the Punjab, Lahore

DM (Acad.)

Mr. Saeed

Chairman/Convener, Curriculum Review
Committee

INSTITUTE MISSION AND INTRODUCTION:

Mission:

The mission of the Institute is to produce academically sound scholars that can be helpful to resolve the challenges relating to the present issues of the society and make them effective and responsible citizens of the society. To achieve this mission, the Institute of Punjabi & Cultural Studies is always devoted to enhance student's professional skills and career opportunities.

Introduction:

Punjabi is the most spoken language in Pakistan. It is not only a medium of communication but also a source of our heritage, religious, cultural and historical assets of the region. To preserve and promote this asset the teaching of the Punjabi language and literature was started in 1970 with the establishment of the Punjabi Department in the Punjab University. Regular M.A, M. Phil & Ph.D classes are being taught in the department. All the faculty members are Ph.D holders.

The department was up-graded to **Institute of Punjabi and Cultural Studies** vide notification No D 10/G S dated 22-01-2021

The Institute of Punjabi & Cultural Studies will focus on inter-disciplinary subjects and studies related to Punjab's history, culture, identity, tradition and civilization, and the Punjabi communities who settled in other parts of the world.

The Institute of Punjab & Cultural Studies will promote the study of Punjabi language, literature, culture and history with the goal of supporting greater understanding and use of Punjabi as a major world language and will focus on the challenges faced by the region of Punjab and its people.

The principal aim of the institution will be to establish partnerships with other friendly institutes around the world that will connect scholarship for Punjabi at the University of the Punjab.

Moreover, Institute of Punjab & Cultural Studies will engage in research undertaken on Punjabi folklore, epics, oral history, Punjabi literary and linguistic studies as well as a cultural study of Punjab and its regional and global impact. We will also engage in collaborative research projects in line with the Institute of Punjabi & Cultural, one-belt-one road connectivity vision and policy studies on Punjab's socio-economic policies, rural and urban divides and future policy framework for a thriving Punjabi economy.

Program Alignment with University Mission:

BS Punjabi curriculum has been adapted to the objectives of the university. Efforts have been made to ensure the students who complete this course are sensitive, tolerant and humane upon the completion of the course scientific insight, creative thinking research, and critical ability will be inculcated among the students.

Program Objectives:

The objectives of the BS Punjabi Language & Literature are as follow:

- It will make students display substantial proficiency in oral and written Punjabi language and analyze Punjabi literary texts and make comparisons between them.
- It will ensure that the students are aware of the nature, origin, history and scope of Punjabi

Language and its literature as a modern discipline and its relationship with other disciplines.

- It will help students to get aware of different core linguistics and literary theories relevant to the study of Punjabi Literature and their various applications.
- It will enhance the employability of the students in various fields, such as media, communication, teaching, C.S.S. and other relevant fields.

Market Need / Rationale:

Punjabi is the mother tongue of the largest province of Pakistan and it is taught in public & private institutions from school to university level. This curriculum has been formulated keeping in view the basic qualifications and eligibilities for teaching the Punjabi in these institutions. Moreover, the skills required for the position of content writer, drama writer, journalist for newspaper, columnist and editor on TV have also been the part of the curriculum.

Admission Eligibility Criteria:

BS Punjabi is a four years degree program comprising of eight regular semesters. Students having certificates of intermediate with not less than 2nd division or equivalent are given admission in this program. Furthermore, having associate degree with 2.5-4 CGPA are given admission in 5th semester of the BS Program. An eligibility criterion is defined by university. Along with the eight regular semesters, the Institute may offer summer sessions to provide opportunities to the students who fail or withdraw a course and those who wish to improve their grades.

Duration of the Program:

The duration of the BS Punjabi is 04 Years which consist on 08 Semesters.

Assessment Criteria:

The duration of the BS Punjabi is 04 Years / 08 Semesters. The distribution of numbers will be as follow:

• Mid	30
• Quiz	05
• Presentations	05
• Assignments	10
• Final	50

Curriculum difference:

BS Punjabi, the duration of a syllabus comprises on eight semesters whereas curriculum is consisted on four years program which has been defined by the education authorities of Punjab Govt. Our syllabus of BS Punjabi is descriptive in nature and curriculum is prescriptive as it has a wider scope than the designed syllabus because it covers maximum field of interest among given modules in the syllabus of BS Punjabi.

Award of Degree:

After passing all courses of the 124 Credit Hour, University of the Punjab will award the degree to the students of BS Punjabi accordingly. (Institute of Punjabi & Cultural Studies)

Faculty Strength:

The Institute of Punjabi & Cultural Studies has five regular Ph. D faculty members.

1- Dr. Nabila Rehman	Professor/Director
2- Dr. Naveed Shahzad	Professor
3- Dr. Saadat Ali Saqib	Associate Professor
4- Dr. Asma Qadri	Associate Professor
5- Dr. Zahir Ahmad Shafiq	Associate Professor

MEETING SECTION

R.NO. 2620 ACAD

Dated 29-7-2021

PUNJAB UNIVERSITY LHR

ACADEMIC BRANCH
MEETINGS SECTION

Subject: Approval of Syllabi and Courses of Reading/Scheme of Studies for BS in Punjabi Language & Literature (Major).

Reference proceedings of meeting of Faculty of Oriental Learning dated 09-06-2021 on the subject cited above.

The same was referred to the Curricula Committee for vetting before consideration of the Academic Council. The committee made its recommendations/observations vide No. IERIR/1528, dated 27-07-2021 (Copy attached).

In the light of the said recommendations, this may please be referred to the Director, Institute of Punjabi Language & Literature for further necessary action.

Mazhar 28/7
Admin. Officer (Meetings)

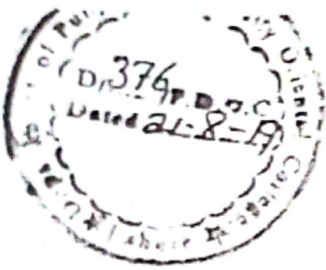
Assistant Registrar (Acad.) [Signature]

Deputy Registrar (Academic) [Signature]

Registrar

[Signature] 29/7
30.7.21

Director, Punjabi Language & Literature.

MEETING SECTION

R.NO. 5725 ACAD

Dated 26-2-19
PUNJAB UNIVERSITY LHR

شعبہ پنجابی

پنجاب یونیورسٹی اورینٹل کالج، لاہور

روداد اجلاس بورڈ آف سٹڈیز پنجابی

بورڈ آف سٹڈیز پنجابی کا اجلاس مورخہ 4 جولائی 2019ء، بروز جمعرات، صبح 11.00 بجے، کمیٹی روم اورینٹل کالج میں منعقد ہوا۔

صدارت پروفیسر ڈاکٹر نبیلہ رحمن (کنوینر/چیئر پرسن شعبہ پنجابی) نے کی۔ اجلاس میں درج ذیل ممبران نے شرکت کی۔

1-	پروفیسر ڈاکٹر نبیلہ رحمن	(کنوینر)
2-	ڈاکٹر نوید احمد شہزاد	(رکن)
3-	ڈاکٹر سعادت علی ثاقب	(رکن)
4-	ڈاکٹر عاصمہ قادری	(رکن)
5-	ڈاکٹر ظہیر احمد شفیق	(رکن)
6-	ڈاکٹر ناہید قادر	(رکن)
7-	ڈاکٹر اقبال حسین	(رکن)
8-	مسز قمر النساء	(رکن)
9-	مس ماریہ طاہر	(رکن)

Co-opt Members

1-	ڈاکٹر شاہین کرامت
2-	ڈاکٹر محمد ایوب

اجلاس کا آغاز تلاوت کلام پاک سے ہوا۔

کنوینر نے فاضل ممبران کو HEC کی نئی ہدایات برائے بی ایس۔ ایسوسی ایٹ ڈگری کے بارے میں آگاہ کیا اور ایسوسی ایٹ آف آرٹس (پنجابی) کا نصاب پیش کیا۔ ایک ایک پرچے پر غور و غوض اور بحث و مباحثہ کے بعد طے پایا کہ اسے اب فیکلٹی بورڈ کو بھجوا دیا جائے، مزید اگر کوئی تجویز ہوگی تو اراکین کنوینر کو ایک ہفتے میں بھجوادیں گے۔ تاہم کنوینر بورڈ کو مکمل اختیار حاصل ہوگا کہ بعد ازاں نصاب کو حتمی شکل دیتے ہوئے فیکلٹی اور ایڈوائس بورڈ میں بھجوادیں۔ اجلاس کے اختتام پر کنوینر نے تمام معزز ممبران کا شکریہ ادا کیا۔

نیلین
26/2/19
(پروفیسر ڈاکٹر نبیلہ رحمن)
کنوینر/چیئر پرسن شعبہ پنجابی

جناب ڈینی رجسٹرار، اکیڈمک
پنجاب یونیورسٹی

27.7-2021

**INSTITUTE OF EDUCATION AND RESEARCH
UNIVERSITY OF THE PUNJAB
LAHORE**

July 27, 2021

Subject: Approval of Syllabi and Courses of Reading/ Scheme of Studies of BS (4 Years) Punjabi Language and Literature (Major) at Institute of Punjabi and Cultural Studies, Oriental College, University of the Punjab, Lahore

Reference Letter no. 2620/Acad. Dated 09-07-2021 on the subject cited above on behalf of the Curriculum Review Committee constituted by the Academic Council vide Notification no. 4509/ACAD dated 09-10-2019, the Undersigned has reviewed the curriculum. Following comments may please be considered for further improvement.

- ✓ 1. Syllabi / curriculum should be routed through/recommended by BOS and BOF and then submit to the Curriculum Review Committee.
- 2. The Program should be developed in accordance with the curriculum template already sent to HODs. Department Vision, Program objectives, Market need/ and Rationale of the program are missing.
3. Objectives of the Programme should be listed as per curriculum template.
4. The course outlines should be transformed according to curriculum template i.e., Course Content (Themes, Sub Themes), Assignments, Assessment and Examinations should be incorporated in courses outlines instead of writing as per university rules.
5. Journal articles and reports should be added according to the given instructions.

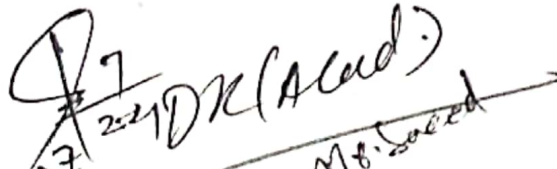
Recommendation

The Curriculum may please be re-submitted after improvement according to Curriculum Template. Please follow the attached check list for a new academic Program. i.e.,

- i. Department Mission and Introduction ii. Program Alignment with University Mission iii. Assessment Criteria iv. Curriculum difference v. Award of Degree vi. Faculty strength vii. NOC from Professional Councils (if applicable) list in checklist may be consider for improvement.

Director
Institute of Education and Research
University of the Punjab, Lahore

Registrar,
University of the Punjab

27/7/21 DR (Acad.)
M. Saeed

Checklist for a New Academic Program

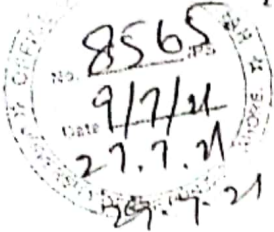
Parameters		
✓ 1.	Department Mission and Introduction	☒
2.	Program Introduction	
✓ 3.	Program Alignment with University Mission	☒
4.	Program Objectives	☒
5.	Market Need/ Rationale	☒
6.	Admission Eligibility Criteria	☐
7.	Duration of the Program	☐
8.	Assessment Criteria	☒
9.	Courses Categorization as per HEC Recommendation	☐
10.	Curriculum Difference	☒
11.	Study Scheme / Semester-wise Workload	☐
12.	Award of Degree	☒
13.	Faculty Strength	☒
14.	NOC from Professional Councils (if applicable)	☒

11/1124/HCG

14/7/21

NO. 1124/HCG

14.7.2021

MEETING SECTION
R.NO. 2620 ACAD
Dated 9-7-2021
PUNJAB UNIVERSITY LHM

ACADEMIC BRANCH
MEETINGS SECTION

Subject: Approval of Syllabi and Courses of Reading/Scheme of Studies for BS in Punjabi Language & Literature (Major).

Reference proceedings of meeting of Faculty of Oriental Learning dated 09-06-2021 on the subject cited above.

The Faculty of Oriental Learning made the recommendations at its meeting held on 09-06-2021 regarding approval of the Syllabi and Courses of Reading/Scheme of Studies for BS 4 years new Program in Punjabi Language & Literature (Major) under Semester System at the Institute of Punjabi & Cultural Studies, University Oriental College is being referred to the Syllabus/Curricula committee for vetting please (with file).

Yarhan
7/7
Admin. Officer (Meetings)

Assistant Registrar (Acad.)

Deputy Registrar (Academic)

Registrar

Prof. Dr. Rifaqat Ali Akbar
Convener,
Syllabus/Curricula Committee.

ڈاکٹر رفیق علی اکبر

9/7
9/7/21
9.7
9/7/21

Proposed Syllabus
for
Punjabi Language & Literature (Major)
124 Credit Hour

Institute of Punjabi & Cultural Studies
University of the Punjab,
Lahore.

Institute of Punjabi & Cultural Studies

Courses and Syllabi of BS Punjabi

Structure (As per HEC curriculum)

Sr. No.	Categories	No. of courses		Credit Hours	
		Min	Max	Min	Max
1.	Compulsory Courses	9	9	25	25
2.	General Courses to be chosen from other disciplines	7	8	21	24
3.	Discipline Specific Foundation Courses	9	10	30	33
4.	Major Courses including research project/ Internship	11	13	36	42
5.	Electives within the major	4	4	12	12
	Total	40	44	124	136

Structure (Adopted by Institute of Punjabi & Cultural Studies)

Sr. No.	Categories	No. of courses		Credit Hours	
		Min	Max	Min	Max
1.	Compulsory Courses	9		25+1	
2.	General Courses to be chosen from other disciplines	7		21	
3.	Discipline Specific Foundation Courses	10		30	
4.	Major Courses including research project/ Internship	11		36	
5.	Electives within the major	4		12	
	Total	41		124	

Detail of courses, Codes and Titles
Institute of Punjabi & Cultural Studies
BS Punjabi Language & Literature 4 years Degree Course
University of the Punjab, Lahore
(New HEC Scheme of Studies, 2020)

Core Information:

Program Title	BS Punjabi Language & Literature
Duration	04 years/ 08 Semesters
Semester Duration	06-18 weeks
Total Credit Hours	124 (Thesis 06 Credit Hours)
Course Load Per semester	15-18 Credit Hours
Entrance Requirement	FA/ FSc.
Number of Seats	40

BS 1st Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1		Natural Sciences –I: Environmental Sciences – I	3	Gen-Ed Course
2		Social Sciences – I: 1. Islamic Studies/Ethic 2. History – I 3. Area Study – I	3	Gen-Ed Course
3		QR –I: 1. Introduction to computer – I 2. General Course	3	Gen-Ed Course
4	BSPB-104	Basic Punjabi Language – I بازھل پھجی بول چال تے لکھائی	3	Foundation Course
5		E. W – I: English – I	3	Gen-Ed Course
6	HQ-001	سورۃ الفاتحہ توں سورۃ آل عمران تائیں	None	

Total Credit Hours: 15

BS 2nd Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1		Natural Sciences –II: Environmental Sciences – II	3	Gen-Ed Course
2		Social Sciences – II: 1. Islamic Studies/Ethic 2. History – II 3. Area Study – II	3	Gen-Ed Course
3		QR –II: 1. Introduction to computer – II 2. Information Technology - II	3	Gen-Ed Course
4		E. W – II English – II	3	Gen-Ed Course
5	BSPB-114	Punjabi Folk Lore پھجی لوک ادب	3	Foundation Course
6	HQ-002	سورۃ النساء توں سورۃ الانعام تائیں	1	

Total Credit Hours: 15+1

BS 3rd Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1		E. W – III English – III	3	Gen-Ed Course
2		Pakistan Studies	3	Gen-Ed Course
3		Islamyat/Ethic Studies –I	3	Gen-Ed Course
4		General	3	Gen-Ed Course
5	BSPB-204	Punjabi Grammer & Scripts پنجابی گرامر تے لپیماں	3	Foundation Course
6	HQ-003	سورہ اعراف توں سورہ قیامت تائیں	None	

Total Credit Hours: 15

BS 4th Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1		General	3	Gen-Ed Course
2		General	3	Gen-Ed Course
3		General	3	Gen-Ed Course
4		Basics of International Relations I	3	Distribution Course
5	BSPB-213	Selected Punjabi Literature چنواں پنجابی ادب	3	Foundation Course
6	HQ-004	سورہ ہود توں سورہ الکہف تائیں	1	

Total Credit Hours: 15+1

BS 5th Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1	BSPB-301	Punjabi Sufi Poetry – I پنجابی صوفیانہ شاعری - 1	3	Major
2	BSPB-302	Classic Folk Tales – I کلاسیک لوک داستانیں - 1	3	Major
3	BSPB-303	Punjabi Prose (Classic) پنجابی نثر	3	Major
4	BSPB-304	Study of Heer: Damoodar Das نصوحی مطالعہ ہیر: دامودر داس	3	Major
5	BSPB-305	Critical Theories and Punjabi criticism نظری تے محلی پنجابی تنقید	3	Major
6	HQ-005	سورہ مریم توں سورہ الفرقان تائیں	None	

Total Credit Hours: 15

BS 6th Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1	BSPB-306	Punjabi Sufi Poetry – II پنجابی صوفی شاعری - II	3	Major
2	BSPB-307	Punjabi Prose (Modern) جدید پنجابی نثر	3	Major
3	BSPB-308	Punjabi Folk Tales – II پنجابی لوکی کہانیاں - II	3	Major
4	BSPB-309	Study of Heer: Waris Shah شہسویں محفل سر وارث شاہ	3	Major
5	BSPB-310	Folk literature and Epic (war) لوکی ادب کے داستان	3	Major
6	HQ-006	سورۃ انشراحہ میں سورۃ میں تائیں	1	

Total Credit Hours: 15+1

BS 7th Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1	BSPB-401	History of Punjabi Language & Literature- I پنجابی زبان کے ادب کی تاریخ I	3	Major
2	BSPB-402	دیکھ پنجاب کی روایت کے پنجابی ادب	3	Major
3	BSPB-403	Modern Punjabi Poetry – I نویں پنجابی شاعری - I	3	Major
4	BSPB-404	Punjabi religious and seerti Literature پنجابی دینی و سیرتی ادب	3	Major
5	BSPB-405	BSPB-405 (a) لسانیات کے پنجابی رسم الخط BSPB-405 (b) Punjabi Journalism پنجابی صحافت BSPB-405 (c) International Classic Literature عالمی کلاسیک ادب	3	Major/ Optional
6	HQ-007	سورۃ الزمرہ میں سورۃ میں تائیں	None	

Total Credit Hours: 15

BS 8th Semester

S No.	Course Code	Course Title	Credit	Type of Course
1	BSPB-406	History of Punjabi Language & Literature – II پنجابی زبان کے ادب کی تاریخ - II	3	Major
2	BSPB-407	Modern Punjabi Poetry – II نویں پنجابی شاعری - II	3	Major
3	BSPB-408	BSPB-408 (a) Punjabi Literature Beyond Borders پہلے سے پنجابی ادب BSPB-408 (b) Literature of Pakistani Languages پاکستانی زبانوں کا ادب BSPB-408 (c) پنجابی زبان و ادب ترجمہ نگاری کی روایت	3	Major/ Optional
4	BSPB-409	Research Methodology & Punjabi Research + Thesis طریقہ تحقیق سے پنجابی تحقیق + مقالہ	6	Major
6	HQ-008	سورۃ الزمرہ میں سورۃ میں تائیں	1	

Total Credit Hours: 15+1

Title and Credit Hours:

B.S (Punjabi Language and Literature)

بی۔ ایس (پنجابی زبان تے ادب)

60 Credit Hours

Introduction of Course:

تعارف

پنجابی زبان نوں ڈنیادیاں پرانیاں تے وڈیاں زبانوں وچ گنیا جاندا اے۔ ایتھوں دی تہذیب، ثقافت تے ادب وی صدیاں پرانا ہے۔ ایس دی لوک سیانف تے سوجھ و سبب دے ہنراں، کم کاراں، کھیڈاں، ریتاں، رسماں تے گیتاں توں ظاہر ہوندی اے۔ لوکاں دے احساس دی تدریج نال لوک ادب پُرچا ہونیا اے جس توں و سبھی نفسیات تے سماجی سوچ نال آگہی ہوندی اے۔ صوفیانہ شاعری کا نئی مشاہدے باطنی آگواکی تے اخلاقی تربیت کردی اے جد کہ جدید نظم تے نثر سماجک شعور تے جاگرتی دے نمائندہ نہیں۔ ایس نصاب راہیں اسیں پڑھیاں نوں پنجابی زبان تے ادب دے ٹھہلیاں سو میاں نال جانو کران دے نال نال اجوکے سے دے علمی ادبی مہاڑاں نال جانکاری وی کراواں گے۔ جس راہیں اوبتاں وازبان تے ادب نال سمجندہ دھے گاتے اخلاقی تربیت وی ہووے گی۔

Course Objectives:

اہداف

1. پنجابی زبان بارے ٹھہلی جانکاری دینا
2. پنجاب دی لوک دانش تے شعور نوں اجاگر کرنا
3. پنجاب دے صوفی ورثے نال تعارف کرانا
4. پنجاب دی ثقافت دے پیکھاں نوں سامنے لینا
5. زبان تے ادب راہیں مضبوط شخصیت اُساری دی کوشش کرنا

Teaching-Learning Strategies:

پڑھائی لکھائی دا طریقہ:

Class Lectures, Presentation, Quiz & Assignments

Assignments-Types and number with calendar: As per University rules.

Assessments and Examinations: As per University rules.

Title and Credit Hours:

Basic Punjabi Language

Credit Hours

3

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

بنیادی آوازاں، تلفظ، لفظاں دی بناوٹ، حرف، کن، کلمہ، اسم، فعل (ایہناں دیاں قسماں)، جملے بناون دا ڈھنگ، مکالمہ
سوالیہ جملے، منفی جملے، مرکبات، واحد، جمع، متذکیر و متذکیہ، مترادفات، متضاد، سابقہ لاحقہ، پنجابی املاء دے مدھے اصول
(استاد مدھے اصول دس کے گھٹ توں گھٹ ۲۰ مشقیاں کراون گے)

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. ارشاد احمد پنجابی۔ اردو پنجابی سانجھ (لاہور: پنجابی ادبی لہراں، ۱۹۹۰)
2. اقبال صلاح الدین۔ پنجابی دارسم الخط تے معیاری املاء (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، ۱۹۷۳)
3. جمیل احمد پال۔ پنجابی کیویں کھنڈے (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، ۱۹۹۷)
4. کرامت علی مغل۔ پنجابی گرانمر (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، ۲۰۰۵)
5. شوکت مغل۔ سرائیکی کیویں کھنڈے
6. محمد آصف خاں۔ کن لیکھا (لاہور: پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۳)
7. محمد آصف خاں / شریف صابر / سید سبط الحسن ضنیغمد ہلی لفظالی (لاہور: پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۷۶)
8. خندوم صابری۔ پنجابی اردو بول چال (لاہور: ملک بک ڈپو، سن)
9. مرزا مقبول بیگ بدخشی۔ قواعد پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، ۱۹۷۳)
10. پروین ملک؛ مرتب۔ پاکستانی زبانوں (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۲۰۱۲)

2nd Semesters

Title and Credit Hours:

Punjabi Folk Lor (پنجابی لوک ادب)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

- 1- لوک دانش
- 2- نثری لوک صنفاں
- 3- لوک آکھان، محاورے
- 4- بولی، جگنی، جہر، تھال، پیہ / ماہیا، لوری
- 5- بھارتاں، ڈھولے، سٹھنیاں، ککلی، گنڈھاں۔ لوک باتاں، گھوڑیاں

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. افضل پرویز۔ بن پیلو اڑی (اسلام آباد: ادارہ ثقافت پاکستان، ۱۹۸۳)
2. اقبال صلاح الدین۔ علماں دی پنڈ (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۶)
3. اے۔ ڈی اعجاز۔ کال بلیسنڈی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۳)
4. ریاض احمد شاد۔ باتاں (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۰)
5. سعید بھٹا۔ سانجھ وچار (لاہور: اے ایچ پبلشرز، ۱۹۹۷)
6. شارب۔ ٹانگے جہنگ جاندے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۷)
7. شہباز ملک، ڈاکٹر۔ ساڈے اکھان (لاہور: ڈان بک سوسائے، ۱۹۷۸)
8. عبدالغفور قریشی۔ پنجابی ادب دی کہانی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۷)
9. عین الحق فرید کوٹی۔ اکھان (پاکستان پنجابی اکھان، لاہور: پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۰)
10. مقصود چودھری۔ پنجاب دے لوک گیت (لاہور: تاج بک ڈپو، ۱۹۸۶)

Title and Credit Hours:

پنجابی گرامر (رسم الخط)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

- 1- آگیتراں پچھیتراں (سابقہ لائحے)
 - 2- کن لیکھا
 - 3- گور مکھی رسم الخط (لکھائی پڑھائی)
 - 4- گور مکھی رسم الخط و شاہ مکھی وچ پی انترتے شاہ مکھی توں گور مکھی داپی انتر
- نوٹ: (استاد 25 توں 30 مشتقاں کراون گے)

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. ارشاد احمد پنجابی۔ اردو پنجابی سانجھ (لاہور: پنجابی ادبی لہراں، ۱۹۹۰)
2. اقبال صلاح الدین۔ پنجابی دارم الخط تے معیاری املاء (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، ۱۹۷۳)
3. جمیل احمد پال۔ پنجابی کیوں لکھیے (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، ۱۹۹۷)
4. کرامت علی مغل۔ پنجابی گرامر (لاہور: پنجابی سائنس بورڈ، ۲۰۰۵)
5. نبیلہ رحمن، ڈاکٹر۔ گور مکھی / شاہ مکھی لپی، (لاہور: سنگت پبلشرز، ۲۰۰۷)
6. نوید شہزاد، ڈاکٹر۔ پنجابی وچ اسم مکبر تے اسم مصغر (لاہور: پنجابی فاؤنڈیشن، ۲۰۰۵)
7. محمد آصف خاں۔ کن لیکھا (لاہور: پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۳)
8. محمد آصف خاں / شریف صابر / سید سبط الحسن ضیغم ہڈھلی لفظی (لاہور: پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۷۶)
9. مخدوم صابری۔ پنجابی اردو بول چال (لاہور: ملک بک ڈپو، سن)
10. مرزا مقبول بیگ بدخشانی۔ قواعد پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، ۱۹۷۳)

4th Semesters

Title and Credit Hours:

Selected Punjabi Literature (چونواں پنجابی ادب)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

قدیم ادب:

- ۱۔ شلوک باہرید (10 دوہڑے)
۲۔ شاہ حسین (2 کافیاں)
۳۔ سلطان باہو (4 بیت)
۴۔ بلھے شاہ (2 کافیاں)
۵۔ میاں محمد بخش (مثنوی سزائے عشق و چوں کوئی 20 شعر)
۶۔ خواجہ غلام فرید (2 کافیاں)
۷۔ پکی روٹی (اک اقتباس)
۸۔ واعظ نوشہ گنج (پہلا وعظ) نوٹ: متن دی چون استاد خود کرے گا

جدید ادب:

- نسرین انجم بھٹی: نیل کرائیاں نیلکاں
راشد حسن رانا: اداس رنگاں دی بارش
پروفیسر موبہن سنگھ: ساوے پتر
احمد راہی: ترنجن و چوں
عیر فضل گجراتی: ڈوگھے پنڈے
علی محمد ملوک: مورچھلیاں سوچاں
رؤف شیخ: بلد اشہر
تجمل کلیم: برقاں بیٹھ تندور
نوٹ: نظم گوئے غزل گوشاعراں دیاں دودو نظماں تے غزلاں پڑھایاں جاوے گیان۔ چون استاد خود کرے گا
افسانہ (فرخندہ لودھی: دی کہانی "پانسیدان" پنے دے اولے وچوں)
مثنویاں: دی کہانی "لیراں" چوں نوں کہانی مرتب سجاد حیدر وچوں

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

- ۱۔ احمد راہی۔ ترنجن (لاہور: المذہبی کیشنز، ۱۹۹۳)
۲۔ اسلم رانا، ڈاکٹر۔ رمز روایت (لاہور: عزیز بک ڈپو، ۱۹۹۷)
۳۔ اقبال صلاح الدین۔ سیف الملوک (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۳)
۴۔ تجمل کلیم۔ برقاں بیٹھ تندور (لاہور: بیکن ہاوس، ۱۹۹۳)
۵۔ راشد حسن رانا، اداس رنگاں دی بارش، (لاہور: ادارہ پنجابی زبان تے ثقافت، ۲۰۰۰)
۶۔ رؤف شیخ۔ بلد اشہر، (لاہور: ادارہ پنجاب رنگ، ۱۹۷۱)
۷۔ سلطان الطاف علی۔ ابیات باہو (بھیرو: الفاروق بک فاونڈیشن، ۱۹۷۵)
۸۔ شہباز ملک، ڈاکٹر۔ پکی روٹی (خرود) (لاہور: تاج بک ڈپو، ۱۹۸۷)
۹۔ شاہ حسین۔ کافیاں شاہ حسین مع تہنیت نامہ (لاہور: مجلس شاہ حسین، س.ن)
۱۰۔ علی محمد ملوک۔ مورچھلیاں سوچاں (بورسے والا: نیو فیشن ہاوس، ۱۹۸۳)
۱۱۔ عصمت اللہ زاہد۔ آکھے نوشہ قادری (لاہور: المعزیز پبلی کیشنز، ۱۹۷۸)
۱۲۔ محمد آصف خاں۔ آکھیا باہریدے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۶)
۱۳۔ فرخندہ لودھی، پنے دے اولے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۳)
۱۴۔ ممتاز بلوچ۔ ہودے بیت (لاہور: اے ایچ پبلشرز، ۱۹۹۸)
۱۵۔ محمد آصف خاں۔ کافیاں شاہ حسین (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۸)
۱۶۔ موبہن سنگھ، پروفیسر۔ ساوے پتر، (لاہور: آئینہ ادب، ۱۹۷۹)
۱۷۔ مثنویاں۔ چوں نوں کہانی، مرتب: سجاد حیدر (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۶)
۱۸۔ نسرین انجم بھٹی۔ نیل کرائیاں نیلکاں، (لاہور: سچیت کتاب گھر، ۲۰۰۳)

5th Semester

Title and Credit Hours:

Punjabi Sufi Poetry - I (پنجابی صوفیانہ شاعری - I)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

- ۱- تصوف کی اے
- ۲- تصوف دے اسلامی تے غیر اسلامی نظریات
- ۳- تصوف دے معروف سلسلے (نجدتے وچار)
- ۴- پنجابی دی صوفیانہ شعری ریت
- ۵- شلوک، دوہڑے (بابا فرید، بابا نانک دے بیہدورج کلام دے متن دی پڑھائی کیتی جاوے گی)
- بابا فرید: چت دہاڑے دھن دری، ساہے لے لکھا، (۲)
- بابا نانک: آو کج بگاڑ کج بے بھی کج (۲) آپے کج آپے ہی کھا
- ۶- سی حرفی بیت (ابیات باہو: حضرت سلطان باہو وچوں 'الف' والی پتی) (۲۰ بیت)
- (کلیات علی حیدر: علی حیدر ماتانی وچوں پہلی سی حرفی)

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. اسلم رانا، ڈاکٹر۔ پبل سر مست احوال و آثار (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۹)
2. بشیر احمد ڈار۔ تاریخ تصوف: قبل از اسلام (لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۱۹۶۲)
3. جاوید، قاضی۔ پنجاب دی صوفیانہ روایت (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۳)
4. جیت سنگھ سیٹل۔ کلام نانک بمعہ فرہنگ (امریکہ: اپنا، ۲۰۰۱)
5. خلیق نظامی۔ محمد ارشد قریشی (مترجم)۔ احوال و آثار شیخ فرید الدین مسعود گنج شکر (لاہور: المعارف، ۱۹۸۳)
6. سرفراز حسین قاضی۔ تصوف تے پنجابی دے صوفی شاعر (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۷۳)
7. سلطان الطاف علی، ڈاکٹر۔ ابیات باہو (کوئٹہ: حضرت غلام دستگیر اکادمی، ۱۹۹۵)
8. فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر۔ کلیات علی حیدر (لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی، ۱۹۶۳)
9. محمد آصف خاں، آکھیا بابا فرید نے، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۲۰۰۱)
10. نجم حسین سید۔ فریدوں نانک، نانکوں فرید (لاہور: رت لکھا، س ان)
11. یوسف سلیم چشتی، پروفسر۔ تاریخ تصوف (لاہور: دارالکتب، س ان)

Title and Credit Hours:

Classic Folk Tales – I (کلاسیک لوک داستانیں - I)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:**نصاب دی تفصیل**

۱۔ قصہ۔ داستان (تعارف) ۲۔ پنجابی ادب وچ قصہ کاری اداں روایت

۳۔ دوہڑو، سترتے تارخ ۴۔ چو مصرعے تے بیت

۵۔ داستاناں: ایسناں قصیاں راہیں کہانی، تاریخی منظر نامے، فکری اسلوب تے بیانے دی فنی سترکاری تے دوہے قصہ گو شاعران نال لفظی مطالعہ کیتا جاوے گا۔

(مرزا صاحبان۔ پورن بھگت۔ سوہنی مہینوال)

نوٹ: ہر داستان وچوں متن دی پڑھائی لازمی ہووے گی۔ چون استاد آپ کرے گا۔

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. آرسی نیپل۔ حکایات پنجاب، مرتب؛ عبدالرشید میاں (مترجم) (لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۱۹۶۲)
2. برخوردار، حافظ۔ مرزا صاحبان (لوک ورثہ، اسلام آباد)
3. پیلو۔ مرزا صاحبان، مرتب؛ اسلم رانا، ڈاکٹر (عزیز پبلشرز، ۱۹۹۰)
4. حفیظ احمد، ڈاکٹر۔ قصہ تے پنجابی قصہ (گوجرانوالہ: فروغ ادب اکادمی، ۲۰۰۵)
5. سید فضل شاہ نواں کوٹی۔ سوہنی مہینوال (لاہور: ملک بشیر احمد اینڈ سنز، س ن)
6. شفیع عقیل۔ پنجابی کے پانچ قدیم شاعر (کراچی: انجمن ترقی اردو پاکستان، ۱۹۹۳)
7. شفیع عقیل۔ لوک داستانیں (کراچی: میٹنل بک فاؤنڈیشن، ۱۹۷۵)
8. قادریار۔ پورن بھگت (لاہور: شیخ غلام علی اینڈ سنز، س ن)
9. گیان چند، ڈاکٹر۔ اردو مثنوی شمالی ہند میں (دہلی: انجمن ترقی اردو ہند، ۱۹۸۷)
10. محمد باقر، ڈاکٹر۔ پنجابی قصے فارسی میں (جلد اول و دوم) (لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی، ۱۹۷۵، ۱۹۶۰)
11. محمد شریف، میاں۔ جمالیات کے تین نظریے (لاہور: مجلس ترقی ادب، طبع اول، س ن)
12. نجم حسین سید۔ ساراں (لاہور: مجلس شاہ حسین، ۱۹۷۳)
13. نجم حسین سید۔ سیدھاں (لاہور: نرت لیکچر، ۲۰۰۰)

Title and Credit Hours:

Punjabi Prose (Classic) (پراٹن پنجابی نثر)

3

Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:**نصاب دی تفصیل**

۱۔ موعظ نوشہ	۲۔ بوبل نماز	۳۔ بکی روٹی	۴۔ مسئلے شیخ فرید جی کے
۵۔ پنجابی نثر دہلہ	۶۔ نثری فقہی ادب	۷۔ گوشاں، ٹیکے، پرچیاں تے وارتاں	
۸۔ دینی عالماں دی پنجابی نثر نوں دین	۹۔ قدیم نثر دیاں خصوصیات		

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. اقبال صلاح الدین۔ اعلاں دی پنڈ (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۶)
2. انعام الحق جاوید، ڈاکٹر۔ پنجابی ادب و ارتقاء (اسلام آباد: اکادمی ادبیات پاکستان، ۱۹۹۰)
3. حافظ برخوردار رانجھا، بوبل نماز۔ مرتب: احمد حسین قاعداری، (گجرات: مکتبہ ظفر، ۱۹۷۳)
4. رتن سنگھ بگلی۔ پنجابی ساہتہ داسروت مولک اتہاس (پہلا بھاگ) (پٹیالہ: پنجابی و بھاگ، ۲۰۰۱)
5. سعید بھٹنا، مرتب۔ سانجھ سرت (لاہور: اے ایچ پبلشرز، ۱۹۹۷)
6. شرافت نوشاہی۔ موعظ نوشہ (لاہور: تاج بک ڈپو، ۱۹۸۹)
7. شہباز ملک، ڈاکٹر۔ بکی روٹی (نثر) (لاہور: تاج بک ڈپو، ۱۹۷۳)
8. عصمت اللہ زاہد، ڈاکٹر۔ آکھے نوشہ قادری (لاہور: العزیز پبلی کیشنز، ۱۹۷۸)
9. محمد آصف خاں، مرتب۔ آزادی مگروں پنجابی ادب (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۸)
10. نبیلہ رحمن، ڈاکٹر، کھوج سودھ۔ مسئلے شیخ فرید جی کے (لاہور: پنجاب یونیورسٹی، ۲۰۲۱)

Title and Credit Hours:

Study of Heer: Damoodar Das (خصوصی مطالعہ ہیر: "دمودرداس")

3

Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:**نصاب دی تفصیل**

۱۔ ہیر دمودردی کہانی	۲۔ دمودرداس
۳۔ دمودردی کردار نگاری	۳۔ ہیر دمودرداس کی مطالعہ
۵۔ دمودردی ہیردا عمرانی تے نفسیاتی مطالعہ	۶۔ ہیر دمودردانی ویردا

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. حفیظ احمد، ڈاکٹر قصہ تے پنجابی قصہ، (گوجرانوالہ: فروغ ادب اکادمی، ۲۰۰۵)
2. سعید بہنا۔ سانجھ و چار، (لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز، ۱۹۹۷)
3. شاہانہ نوابی۔ ہیر دمودردے کرداروں دا نفسیاتی ویردا (لاہور: سچیت کتاب گھر، ۲۰۰۰)
4. عبدالغفور قریشی۔ پنجابی ادب دی کہانی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۹)
5. فیاض محمود۔ تاریخ ادبیات مسلمانان پاک وہند، جلد (۱۳) (لاہور: جامعہ پنجاب، ۱۹۷۲)
6. محمد آصف خاں؛ مرتب۔ ہیر دمودرد (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۶)
7. مولانا بخش کشتہ۔ پنجابی شاعراں دا تذکرہ (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۸)
8. موہن سنگھ دیوانہ۔ پنجابی ادب دی مختصر تاریخ (لاہور: ماڈرن پبلیکیشنز، سن)
9. نجم حسین سید۔ آکھ کہانی (لاہور: اوم پبلشرز، ۱۹۹۰)

10. Muzaffar A. Gaffar: Heer Damoodar, 1st- 4th Vol (Lahore: Feroze Sons. Pvt, 2008)

Title and Credit Hours:

Critical Theories and Punjabi Criticism (نظری تے عملی پنجابی تنقید)

3

Credit Hours

Teaching-Learning Strategies:

Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments:

The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations:

Sessional Work: 25 Marks

Midterm Exam: 35 Marks.

Final Exam: 40 Marks

Course Contents:**نصاب دی تفصیل**

۱۔ نظری تنقید:

تنقید کیہ اے؟ تنقید تے تخلیق داسا نگا، نقاد دے گن
 افلاطون، ارسطو، لانسٹانس، فلپ سڈنی، کولرج، میتھو آرنلڈ تے ٹی ایس ایلیٹ دے تنقیدی وچار
 تنقیدی دبستان (رومانوی، عمرانی، نفسیاتی، مارکسی، تاریخی)

۲۔ عملی تنقید:

ادب کیہ اے؟ ادب دے گن، شاعری دے انگ، امیجری (خیالی)، جذبہ، فصاحت، بلاغت، شعری آہنگ
 جہاتیاں: شریف سنجائی، سیدھاں: نجم حسین سید، پورنے: حسین شاہد،
 نوک پلک: ڈاکٹر اسلم رانا

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. ابوالعجاز حفیظ صدیقی، تفہیم و تحسین شعر، (لاہور: سنگت پبلشرز، س ن)
2. ابوالعجاز حفیظ صدیقی، ادبی اصطلاحات کا تعارف، (لاہور: اسلوب، ۲۰۰۵)
3. انیس ناگی۔ تنقید شعر (لاہور: مکتبہ میری لائبریری، ۱۹۶۸)
4. جمیل جالبی، ڈاکٹر۔ ارسطو تے ایلیٹ تک (لاہور: نیشنل بک فاؤنڈیشن، ۱۹۸۸)
5. جیلانی کامران، ڈاکٹر۔ مغرب کے تنقیدی نظریے (لاہور: مکتبہ کارواں، ۲۰۰۰)
6. سجاد باقر رضوی، ڈاکٹر۔ مغرب کے تنقیدی اصول (لاہور: اظہار سنز، ۱۹۷۱)
7. سلیم اختر۔ تنقیدی دبستان (لاہور: سنگ میل، س ن)
8. نثار اکبر آبادی۔ شعر اور فن شعر (لاہور: دعا پبلی کیشنز، ۲۰۰۶)
9. نجم الغنی رام پوری، مولوی۔ بحر الفصاحت (حصہ پنجم، ششم، ہفتم)
10. نجم حسین سید۔ سیدھاں، (لاہور: مجلس شاہ حسین، ۱۹۷۳)
11. اسلم رانا، ڈاکٹر۔ نوک پلک، (لاہور: ضیائے ادب، ۱۹۸۶)

6th Semester

Title and Credit Hours:

Punjabi Sufi Poetry - II (پنجابی صوفیانہ شاعری - ۲)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

۱۔ وحدت الوجودتے وحدت الوجود

۲۔ وحدت الوجودتے پنجابی شاعری

۳۔ کافی: ہیئت تے سرنائیں (نکسے شاہ، خواجہ غلام فرید، پھل سرمست، شاہ حسین، فقیر قادر بخش بیدل دی 10-10 کافیاں دے متن دی پڑھائی تے ایناں صوفی شاعراں دے کلام دا وضو معانی مطالعہ)

Suggested Readings:

حوالے دیں کتاباں

1. اسلم رانا، ڈاکٹر۔ رمزروایت (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۹۳)
2. اسلم رانا، ڈاکٹر۔ پھل سرمست احوال و آثار (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۹)
3. شفقت تنویر مرزا، آکھیا پھل سرمست نے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۶)
4. شوکت مغل۔ تفہیم فرید (ماتان: مجھوک پبلشرز، ۲۰۱۷)
5. علی عباس جلال پوری۔ وحدت الوجودتے پنجابی شاعری، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۳)
6. علی محمد خان، میاں۔ شرح وحدت الوجود و شہود، (پاکپتن: شریف منگھری، سن)
7. محمد آصف خاں۔ آکھیا خواجہ غلام فرید نے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۹)
8. محمد آصف خاں۔ کافیاں شاہ حسین (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۸)
9. نبیلہ رحمن، ڈاکٹر۔ رمز وجود و نجاون دی (لاہور: پنجاب انسٹی ٹیوٹ آف لینگویج آرٹ اینڈ کلچر، ۲۰۱۰)
10. غم حسین سید۔ سچ سدا آبادی کرنا (لاہور: اوم پبلشرز، ۱۹۸۸)

Title and Credit Hours:

Punjabi Prose (Modern) (جدید پنجابی نثر)

3

Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.**Assignments:** The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.**Assessments and Examinations:** Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks**Course Contents:**

نصاب دی تفصیل

- ۱۔ ناول: دیواتے دریا۔ ناولٹ: سورج سمندر
 ۲۔ کہانی: اکبر کہانیاں - پنپے دے اوہلے
 ۳۔ ڈرامہ: سورج کھی - دیوا مندری
 ۴۔ انشائیہ: چونویں انشائیے۔ چونیزاں
 ۵۔ سفر نامہ: بنھے بھار مسافراں۔ نیا گرا دے آر پار

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. ارشد میر۔ چونیزاں، (گوجرانوالہ: مجلس وارث شاہ، ۱۹۷۵)
2. افضل احسن رندھاوا، دیواتے دریا، (لاہور: پنجاب پبلشرز، ۱۹۷۱)
3. اکبر لاہوری۔ اکبر کہانیاں (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۷۶)
4. انعام الحق جاوید، ڈاکٹر۔ پنجابی ادب دارالتقاء (اسلام آباد: اکادمی ادبیات پاکستان، ۱۹۹۰)
5. سجاد حیدر، سورج کھی، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۶)
6. عاشق رحیل۔ نیا گرا دے آر پار، (لاہور: گلشن ادب پبلیکیشنز، ۲۰۰۳)
7. فرخندہ لودھی، پنپے دے اوہلے (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۳)
8. محمد آصف خاں؛ مرتب۔ آزادی مگروں پنجابی ادب (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۸)
9. شیم حسین سید۔ دیواتے مندری، (لاہور: سچیت کتاب گھر، ۲۰۱۰)
10. نعیم شقب۔ بنھے بھار مسافراں، (فیصل آباد: مسلم پنجابی مجلس، ۱۹۷۸)
11. کنول مشتاق۔ مرتب؛ چونویں انشائیے، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۶)

Title and Credit Hours:

Classic Folk Tales – II (کلاسیک لوک داستانیں - ۲)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies:

Class Lectures, Presentation, Quiz & Assignments

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

۱۔ قصہ۔ داستان (تعارف) ۲۔ پنجابی ادب و بچہ قصہ کاری دی روایت

۳۔ مشہور، سنز تے تاریخ ۴۔ مشہور، سنز تے تاریخ

۵۔ داستانیں: ایساں قصیاں راہیں کہانی، تاریخلی منظر نامے، فکری اسلوب تے بیانیے دی فنی ہنر کاری تے دو بے قصہ گو شعراں نال تقابلی مطالعہ کیتا جاوے گا۔

(سسی ہنوں۔ سیف الملوک۔ احسن القصص)

نوٹ: ہر داستان وچوں متن دی پڑھائی لازمی ہووے گی۔ چون استاد آپ کرے گا۔

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. برغوردار، حافظ۔ مرزا صاحبان (لوک ورثہ، اسلام آباد، س.ن)
2. حفیظ احمد، ڈاکٹر۔ قصہ۔ بچہ سٹریٹریٹ (لاہور: پاک، ۲۰۱۶)
3. سید فضل شاہ نواں کوٹی۔ سوہنی مینڈوال (لاہور: ملک بشیر احمد اینڈ سنز، س.ن)
4. شہباز عقیل۔ لوک داستانیں (کراچی: نیشنل بک فاؤنڈیشن، ۱۹۷۵)
5. قادر یار۔ پورن بھگت (لاہور: شیخ غلام علی اینڈ سنز، س.ن)
6. محمد ہاشم، ڈاکٹر۔ پنجابی قصے فارسی میں (جلد اول و دوم) (لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی، ۱۹۶۰، ۱۹۷۵)
7. محمد بخش، میاں۔ سیف الملوک (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۹۶)
8. ہاشم شاہ۔ سسی (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۹۳)
9. ہاشم شاہ۔ سسی ہنوں: سید ممتاز ہاشمی: مرتب (لاہور: پاکستان پنجابی فکری سائینس، ۲۰۰۶)
10. نجم حسین سید۔ ساراں (لاہور: مجلس شاہ حسین، ۱۹۷۳)
11. نجم حسین سید۔ سید حیاں (لاہور: رت لیکچر، ۲۰۰۰)

Title and Credit Hours:

Study of Heer: Waris Shah (خصوصی مطالعہ ہیر " وارث شاہ ")

3

Credit Hours

Teaching-Learning Strategies:

Class Lectures, Presentation, Quiz & Assignments

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

۳۔ قصہ ہیر وارث شاہ بطور تمثیل	۳۔ وارث شاہ دا عصری شعور، آفاقیت، نظریہ عشق تے اسلوب
۶۔ پنجاب دی ثقافتی و سماجی تصویر: وارث شاہ	۵۔ وارث شاہ دے ہاں طنز تے مزاح
۸۔ وارث شاہ دی کردار نگاری	۷۔ ہیر وارث شاہ اک کامیاب ٹریجڈی
۱۰۔ امیجری تے تصویر کشی۔ ہیر وارث شاہ وچ	۹۔ وارث شاہ دے کرداراں دا نفسیاتی مطالعہ
۱۲۔ ہیر وارث شاہ دا لسانی مطالعہ	۱۱۔ ہیر وارث شاہ دے مذہبی تے اخلاقی کچھ
- نوٹ: ہیر وارث شاہ وچوں 50 بند متن دے پڑھائے جاوون گے۔ چون استاد آپ کرے گا۔

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. سبط الحسن ضیفم۔ وارث شناسی (لاہور: لہراں ادبی بورڈ، ۲۰۰۳)
2. سید علی عباس جلال پوری: مرتبہ۔ مقامات وارث شاہ (لاہور: روہتاس بکس، ۱۹۹۹)
3. شریف نجمائی۔ جھانپیاں (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۶)
4. عبدالعزیز ہارلیٹ لاء: مرتبہ: ہیر وارث شاہ، (لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی، ۱۹۶۰)
5. عذرا وقار۔ وارث شاہ اور اس کا عہد (اسلام آباد: ادارہ تاریخ و تہذیب و تمدن، ۱۹۸۱)
6. قدر آفاتی۔ وارث شاہ دا بولنا بھیت اندر (لاہور: اردو پنجابی علمی مرکز، ۱۹۸۶)
7. منظور اعجاز، ڈاکٹر، پنجاب دی لوک تاریخ، (لاہور: کتاب ترنج، ۲۰۱۹)
8. نجم حسین سید۔ لوکاں کلمیاں نوں قصہ ہشیار (لاہور: رت لیکھا، ۲۰۰۳)
9. وارث شاہ نمبر، کانگال، لیکھ، ماہنامہ بیچ دریا
10. ہارون عدیم۔ وارث شاہ دا فلسفہ عشق (لاہور: ڈیکورم آرٹ اینڈ پبلیکیشنز، ۱۹۹۳)

Title and Credit Hours:

Folk Literature and Epic (War) (لوک ادب کے داستان)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

۱۔ لوک گیت کہ وہ کون سے ہیں؟ ان کی جڑیں، تاریخ، لکری کے فنی جزو	۲۔ پنجابی دیس شہری لوک صنمیاں
۳۔ پنجابی لوک نثر	۴۔ لوک گہڑیاں کے پنجابی لوک گیت
۵۔ لوک قصیدے	۶۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا
۶۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا	۸۔ لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا
۹۔ داستان: نادر شاہ دی وار انجہاں	۱۰۔ شادی بیاہ دی لوک گیت
۱۱۔ لوک گیت: اک تاریخی شہر (سیاسی، سماجی، مذہبی، تاریخی حوالے نال مطالعہ)	
۱۲۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا	۱۳۔ لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا
۱۴۔ پنجاب دی لوک نثر اور پنجاب دی لوک گیت	۱۵۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا
۱۶۔ داستان: سکھان دی وار: شاہو	۱۷۔ نادر شاہ دی وار: انجہاں

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. احسان اللہ ظاہر۔ لکھنؤ لٹریچر (گورنمنٹ آف انڈیا، ۱۹۹۷ء)
2. اقبال، اے۔ ڈی۔ چانڈیہ پبلس (اسلام آباد: لوک ورکس کالج، ۱۹۷۸ء)
3. اقبال، اے۔ ڈی۔ کمال بھٹائی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۳ء)
4. افضل، پ۔ بی۔ بن پٹواری (اسلام آباد: ادارہ ثقافت پاکستان، ۱۹۸۳ء)
5. سر نریندر سنگھ۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۹۸ء)
6. سیٹھ امر سنگھ اور اے۔ ڈی۔ کمال بھٹائی۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا (پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۵ء)
7. فقیر حسین ساگا۔ پنجاب دی لوک نثر اور پنجاب دی لوک گیت (لاہور: گورنمنٹ پبلشرز، ۱۹۸۶ء)
8. کریم سید۔ پنجاب دی لوک گیت (پنجاب دی لوک گیت) (لاہور: پنجابی ادبی اکڈمی، ۱۹۷۰ء)
9. کلیم شہزاد۔ لوک گیت۔ (لاہور: مہر پبلشرز، ۱۹۹۵ء)
10. محمد آصف خاں۔ لوک گیت اور پنجاب (لاہور: عزیز پبلس، ۱۹۷۴ء)
11. مقصود ناصر چند سہری۔ پنجاب دی لوک گیت (لاہور: تاج پبلس، ۱۹۸۶ء)
12. مہر مہدائتی۔ سرانجامی لوک گیت (پاکستان: بزم ثقافت، ۱۹۶۳ء)
13. انجہاں۔ سدھن پبلس۔ نادر شاہ دی وار (لاہور: پبلس کتب گھر، ۲۰۰۹ء)
14. لوہے شہزاد، اے۔ ڈی۔ کمال بھٹائی۔ پنجابی لوک گیتاں اور پنجاب دی رہنمائی، ان کے مہانہرا (لاہور: مقصود پبلشرز، ۲۰۰۷ء)

7th Semester

Title and Credit Hours:

History of Punjabi Language and Literature- 1 (پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ - ۱) 3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

- ۱- پنجابی زبان دی تاریخ تے سوئے
- ۲- ناتھ جوگیاں دے عہد دا پنجابی ادب
- ۳- اسماعیلی پیراں دے "گنجان"
- ۴- بھگتی لہرتے اوہدے پنجاب تے پنجابی ادب آتے اثرات
- ۵- بارہویں توں پندرہویں صدی تک دا پنجابی ادب (شعری تے نثری)
- ۶- سولہویں تے ستارہویں صدی دا پنجابی ادب (شعری تے نثری)
- ۷- اٹھارہویں صدی دا پنجابی ادب (شعری تے نثری)

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. انعام الحق جاوید، ڈاکٹر۔ پنجابی زبان و ادب کی مختصر تاریخ (اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان، ۱۹۹۷ء)
2. حمید اللہ ہاشمی۔ تاریخ پنجابی زبان و ادب، (کراچی: انجمن ترقی اردو پاکستان، ۱۹۸۸ء)
3. سجاد حیدر پریز، ڈاکٹر۔ سرانجلی ادب دی مختصر تاریخ (منظر گزشتہ: سرانجلی پبلیکیشنز، ۱۹۸۶ء)
4. سلیم خان گمی، پنجابی زبان و ادب (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۹۱ء)
5. سید اختر جعفری۔ پنجابی ادب صنفاں (لاہور: پبلشرز ایمپوریم، ۲۰۰۳ء)
6. عاصمہ قادری، ڈاکٹر۔ پنجابی کلاسیکی شاعری دا صنف ویر واد (تن جلد اول) (لاہور: کلیہ علوم شرقیہ، جامعہ پنجاب، ۲۰۱۱ء)
7. عبدالغفور قریشی۔ پنجابی ادب دی کہانی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۹ء)
8. عبدالقادر سروری۔ اردو مثنوی کا ارتقاء (کراچی: صفیہ اکیڈمی، ۱۹۶۶ء)
9. کیفی چامپوری۔ سرانجلی شاعری (ملتان: بزم ثقافت، ۱۹۶۹ء)
10. محمد آصف خاں۔ پنجابی بولی دا بچھو کڑ، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۶ء)
11. مولا بخش کشتہ۔ پنجابی شاعراں دا تذکرہ (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۸ء)
12. موہن سنگھ دیوانہ۔ پنجابی ادب دی مختصر تاریخ (لاہور: ماڈرن پبلیکیشنز، سن)

Title and Credit Hours:

(دیس پیار دی ریت تے پنجابی ادب)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

پاکستان بنن توں پہلاں تے بعد دا قومی ادب

- ۱۔ تحریک آزادی دے ہیرو
۲۔ قائد اعظم محمد علی جناح
۳۔ آزادی دی تحریک وچ مسلماناں دا حصہ
۴۔ 1965ء دی جنگ تے جذبہ حب الوطنی

دیس پیار دی روایت

- ۱۔ پنجابی ادب وچ دھرتی پیار دی روایت
۲۔ پنجابی ادب وچ پنجاب پیار
۳۔ پنجابی واراں دا خصوصی مطالعہ (دھرتی پیار کھوں)
۴۔ پنجابی لوک شاعری وچ دھرتی پیار

حوالے دیاں کتاباں

Suggested Readings:

1. احمد سلیم۔ پنجاب (گوجرانوالہ: رچناب پبلشرز، 1960)
2. انعام الحق جاوید، ڈاکٹر۔ پنجابی ادب دا ارتقاء، (اسلام آباد: اکادمی ادبیات پاکستان، 1990)
3. حنیف رامے۔ پنجاب کا مقدمہ (لاہور: جنگ پبلشرز، 1988)
4. سعید بھٹا۔ دیس دیاں واراں (لاہور: پنجاب انسٹیٹیوٹ آف لینگویج، 2007)
5. شفقت تنویر مرزا۔ تحریک آزادی تے پاکستان وچ پنجاب دا حصہ، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1993)
6. شہباز ملک، ڈاکٹر۔ تحریک پاکستان اور پنجابی ادب (لاہور: مکتبہ میری لائبریری، 1983)
7. فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر۔ مواتے (پاکستان: بزم فقیر، 2007)
8. کیسر سنگھ ناول کار، نذر لہردی کوتا، (ٹیپالہ: پیلی کیشن ہیور، 1995)
9. مسعود منور۔ قائد اعظم دی وار، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1967)
10. مہر کاچیلوی۔ پنجاب دے سورے، (میر پور خاص (سندھ): مہر پبلی کیشنز، 1985)
11. نوید شہزاد، ڈاکٹر۔ پنجاب دی ویاں کا دیس (لاہور: شعبہ پنجاب زبان و ادب، اوری انٹیل کالج، 2011)
12. نوید شہزاد۔ جنگ آزادی اور پنجاب، (لاہور: مرکز مطالعات جنوبی ایشیا، پنجاب یونیورسٹی، 2008)

Title and Credit Hours:

(پنجابی دینی تے سیرتی ادب)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies:

Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments:

The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations:

Sessional Work: 25 Marks

Midterm Exam: 35 Marks.

Final Exam: 40 Marks

Course Contents:**نصاب دی تفصیل**

- ۱۔ قرآن دیاں سورتاں دے ترجمے تے تفسیراں
سورۃ الحجرات۔ سورۃ لقمان۔ سورۃ النمل۔ سورۃ القدریش
سورتاں لئی قرآن مجید دا پنجابی ترجمہ۔ ہدایت اللہ / شریف تنجہاہی
- ۲۔ سیرتی ادب
گلزار محمدی۔ جن عربوں چڑھیا۔ محمد۔ معراج نامہ، عربی عجمی مابھی، تفسیر نبوی
- ۳۔ اسلامی تاریخ
جنگنامہ امام حسین
۴۔ فقہی ادب
باراں انواع

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. حامد شاہ۔ جنگنامہ حامد، (لاہور: ملک محمد دین اینڈ سنز پبلشرز، س ن)
2. حفیظ تائب۔ پُرن چھان (لاہور: مکتبہ مینار، ۱۹۷۸)
3. درویش لاہوری۔ دینی ادب (لاہور: عزیز بک ڈپو، ۱۹۷۲)
4. سلیم خان گئی، جن عربوں چڑھیا، (کوئٹہ: قلات پبلشرز، ۱۹۸۲)
5. سید فضل شاہ۔ تحفہ فضل، (لاہور: تاجر کتب، س ن)
6. شریف تنجہاہی۔ القرآن (لاہور: پنجابی فاؤنڈیشن، ۱۹۹۶)
7. عبد اکرم جمشیدی، مولوی۔ نجات المؤمنین (لاہور: عزیز بک ڈپو، ۱۹۹۷)
8. عبد اللہ عبدی لاہوری۔ باراں انواع، (لاہور: تاجر کتب، س ن)
9. قادر یار۔ معراج نامہ، (لاہور: شیخ سراج الدین اینڈ سنز، س ن)
10. قدر آفاقی۔ مکی مدنی مابھی، (لاہور: اردو پنجابی علمی مرکز، ۱۹۸۵)
11. محمد مسلم، مولوی۔ گلزار محمدی (لاہور: سراج دین، ۱۹۸۰)
12. محمد نبی بخش۔ تفسیر نبوی، (لاہور: مکتبہ نبویہ، ۱۹۹۱)

Title and Credit Hours:

(نویں پنجابی شاعری - ا)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

۱۔ نوزل دا تقویدی مطالعہ (اوتھے پینتے ایلدا شاعر نوں بارجیاں دے ایلے ایلو ہاں، سور چھپدیاں سو ہاں)
نوٹ: نوزل دے ہر اگلے دور کے 20 نوزل، جنہاں لکھنیاں مابہدہ گہریاں ہاں، نوٹ کر کے گہ

حوالے دی کتاباں

Suggested Readings:

1. ایلڈرمان، ڈاکٹر۔ جی۔ کھیترت (لاہور: پنجابی بولی، صیانا، 1988)
2. ایلڈرمان، ڈاکٹر۔ رگ۔ سنگ (لاہور: عزیز پبلشرز، 1991)
3. اکرام مجید۔ نویں زباناں (تفصیل آہن: مسلم پنجابی مجلس، 1990)
4. اکرام ہتھوہ۔ نویں پنجابی تقاریر دے متن (لاہور: لوہ رگ۔ نیلی کیشنز، 2003)
5. روف سنگھ۔ ایلدا شاعر (لاہور: اور پنجاب رگ، 1981)
6. عبد الحمید سرشار۔ نوزل تے پنجابی نوزل (لاہور: بزمِ نقیہ پاکستان، 2000)
7. علی محمد طوک۔ سور چھپدیاں سو چاں (میرے 50: نیو فیشن ہاوس، 1983)
8. غلام مصطفیٰ بسک۔ پنجابی نوزل دے ارتقا (لاہور: اور پنجابی زبان و ثقافت، 1996)
9. غلام مصطفیٰ بسک۔ بدیاں بُرن پنجاب دے (لاہور: اور پنجابی زبان و ثقافت، 2002)
10. چھوہ وازی آبادی۔ ویلے ایلو نیاں (لاہور: اور پنجاب رگ، 1988)
11. نیولڈر، رحمن۔ ڈاکٹر۔ گلہام ہیر۔ فطرت گہرائی (لاہور: سنگت پبلشرز، 2019)

Title and Credit Hours:

(Option I) (لسانیات تے پنجابی رسم الخط)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب دی تفصیل

- ۱۔ لسانیات دی تعریف (صوتیات، صرف، نحو، معنویات)
۲۔ بڑھلے لسانی ماہر
۳۔ بولیاں دے پروار: ہند آریائی: وید۔ سنسکرت۔ پراکرت
پنجابی بولی: منڈا تے دراوڑی دا ہند آریائی وکھریواں
۴۔ پنجابی زبان دے مختلف لہجے تے ادب وچوں ایسداں مثالوں
۵۔ بڑھلی پنجابی گرامر
۶۔ پنجابی امادے بڑھلے مسئلے
۷۔ پنجابی زبان دے دور رسم الخط (شاہ مکھی۔ گرمکھی)

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. احتشام حسین، ہندوستانی لسانیات کا خاکہ، (لکھنؤ: دانش محل، ۱۹۶۳)
2. پروین ملک، مرتب۔ پاکستانی زبانوں (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۲۰۱۲)
3. سلیم خان گگی، پنجابی زبان دار نقاء (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۹۱)
4. سید اختر جعفری، داستان پنجابی زبان و ادب، (لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۲۰۱۳)
5. شہباز ملک، ڈاکٹر۔ پنجابی لسانیات، (لاہور: عزیز بک ڈپو، ۱۹۹۶)
6. عین الحق فرید کوٹی۔ اردو زبان کی قدیم تاریخ (لاہور: اورینٹل ریسرچ سنٹر، ۱۹۷۹)
7. محمد آصف خاں۔ پنجابی بولی دا بچھو کڑ (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۶)
8. محی الدین قادر زور، ڈاکٹر۔ ہندوستانی لسانیات، (لکھنؤ: نسیم بک ڈپو، ۱۹۶۰)
9. مرزا مقبول بیگ بدخانی۔ قواعد پنجابی (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، ۱۹۷۳)
10. لہراں رسم الخط نمبر۔ جلد ۱۰، شمارہ ۱۱-۱۰ (اکتوبر، نومبر، ۱۹۷۳)
11. نبیلہ رحمن، ڈاکٹر۔ پنجابی پڑھائی لکھائی (لاہور: سنگت پبلشرز، ۲۰۱۳)
12. نوید شہزاد، ڈاکٹر۔ پنج آبی کتھا (لاہور: پنجابی تحقیقاتی مرکز، ۲۰۰۸)

Title and Credit Hours:

(Option II) (پنجابی صحافت)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.

Final Exam: 40 Marks

Course Contents:

نصاب وی تفصیل

صحافت:

- ۱۔ صحافت وی تعریف تے تسمماں
 - ۲۔ صحافت وی ابتدا تے ارتقائی سفر
 - ۳۔ پنجابی وچ صحافت دا لڈھ تے سفر
 - ۴۔ قیام پاکستان توں بعد پنجابی صحافت
 - ۵۔ پاکستان وچ پنجابی جریدے
 - ۶۔ کتاب لڑیاں دا جائزہ
 - ۷۔ چڑھدے پنجاب وچ صحافت
 - ۸۔ پاکستانی پنجابی روزنامیاں دیاں مشکلاں
 - ۹۔ پنجابی صحافیاں وی حیاتی تے صحافتی خدمات
- (جو شوا فضل الدین۔ محمد افضل خاں۔ شفقت تویر مرزا۔ جمیل احمد پال۔ مدثر اقبال بٹ۔ مقصود بٹا قب)

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. عبد السلام خورشید۔ فن صحافت، (لاہور: مکتبہ کارواں، ۱۹۸۱)
2. عبدالقیوم قریشی۔ پنجابی صحافت تے مسودہ نگاری، (لاہور: نیو بک پبلس، سن)
3. مسکین علی تجازی۔ ادارہ نویسی، (لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز، ۱۹۸۶)
4. محمد عتیق صدیقی۔ ہندوستانی اخبار نویسی، (دہلی: انجمن ترقی اردو ہند، ۱۹۵۷)

Title and Credit Hours:

(Option III) (عالمی کلاسیکی ادب)

Credit Hours

3

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.**Assignments:** The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.**Assessments and Examinations:** Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks**Course Contents:**

نصاب دی تفصیل

شخصیت و تعارف ت لکھتاں	
۱۔ انگش: شیکسپیر: تھامس ہارڈی	۲۔ فرانسیسی: ژاں پال سارتر: روسو
۳۔ روسی: میکسم گورکی: ٹالسٹائی	۴۔ جرمن: گوئے: شوپنہار
۵۔ چین: لورکا: گارشیا	۶۔ ناروین: ہنزک اینسن
۷۔ عربی: خلیل جبران	۸۔ فارسی: رومی
۹۔ بنگالی: ٹیگور	ہندی: کالی داس

Suggested Readings:

حوالے دیاں کتاباں

1. عالمی زبانوں کا ادب، (7 جلدیں) (اسلام آباد: اکادمی ادبیات پاکستان، سن)

8th Semester

Title and Credit Hours:

History of Punjabi Language and Literature – ۲ (۲) (پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ - ۲)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

نصاب دی تفصیل

Course Contents:

۲۔ برطانوی عہد وچ اُسرن والیاں تحریکیاں	۱۔ جنگ آزادی تے پنجابی ادب
۳۔ انگریز مستشرقین دی پنجابی ادب نوں دین	۳۔ برطانوی عہد دا پنجابی ادب (شعری و نثری)
۶۔ فیمینزم	۵۔ ترقی پسند تحریک
۸۔ (الف) کلاسیکی پنجابی داستاناں، (ب) پنجابی صوفیانہ شاعری دی تاریخ	۷۔ پنجابی لوک ادب: شاعری تے نثر
۱۰۔ نویں پنجابی شاعری	۹۔ کلاسیکی تے جدید پنجابی نثر
۱۲۔ پنجابی قومی ادب	۱۱۔ پنجابی سیرتی ادب (نظم تے نثر)
۱۳۔ قدیم تے جدید پنجابی شاعری تے نثری صنفاں	۱۳۔ پنجابی بال ادب

حوالے دیاں کتاباں

Suggested Readings:

1. اقبال صلاح الدین۔ لعلوں دی پنڈ (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۶)
2. انعام الحق جاوید، ڈاکٹر۔ پنجابی ادب دا ارتقاء، (لاہور: الفیصل ناشران، نظر ثانی ایڈیشن، ۲۰۱۵)
3. بونے شاہ۔ پنجاب دی جغرافیائی تواریخ، منشی بہلول (ترجمہ)، (لاہور: پنجابی تواریخ بورڈ، ۲۰۰۰)
4. جاوید، قاضی۔ پنجاب دی صوفیانہ روایت (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۹۳)
5. حمید اللہ ہاشمی۔ تاریخ پنجابی زبان و ادب، (کراچی: انجمن ترقی اردو پاکستان، ۱۹۸۸)
6. عاصمہ قادری، ڈاکٹر۔ پنجابی کلاسیکی شعری صنفاں دا ویرا (لاہور: پنجاب یونیورسٹی)
7. عبدالغفور قریشی۔ پنجابی ادب دی کہانی (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، ۱۹۸۷)
8. منیر گجر، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصہ دا ترجمہ، (لاہور: سانجھ پبلشرز، ۲۰۰۶)
9. موہن سنگھ دیوانہ۔ پنجابی ادب دی مختصر تاریخ (لاہور: ماڈرن پبلیکیشنز، سن)
10. نوید شہزاد۔ جنگ آزادی اور پنجاب، (لاہور: مرکز مطالعات جنوبی ایشیا، پنجاب یونیورسٹی، ۲۰۰۸)

Title and Credit Hours:

Modern Punjabi Poetry – II (نویں پنجابی شاعری۔ ۲)

3

Credit Hours**Teaching-Learning Strategies:** Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.**Assignments:** The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.**Assessments and Examinations:** Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks**Course Contents:****نصاب وی تفصیل**

۱۔ نظم و اتقیدی مطالعہ (جگراتے، ترنجن، چارپنپ چیزاں، کپے گھڑے، نیل کرائیاں نیانکاں، چھیڑو ہتھ نہ مرلی،)
نوٹ: نظم دے پر آکیاں وچوں کے 20 نظماں دا متن پڑھایا جاوے گا۔ چون استاد خود کرے گا۔

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. احمد راسی۔ ترنجن (لاہور: الحمد پبلی کیشنز، ۱۹۹۳)
2. اسلم رانا، ڈاکٹر۔ پرکھ پریست (لاہور: پنجابی ادبی پریسیا، ۱۹۸۸)
3. اسلم رانا، ڈاکٹر۔ سخن خزینے (لاہور: عظیم اکیڈمی، ۱۹۸۸)
4. اشوالال فقیر، چھیڑو ہتھ نہ مرلی، (ملتان: کتاب گھر، ۱۹۸۹)
5. اکرم باجوہ۔ نویں پنجابی نظم دے رتن (لاہور: ادب رنگ پبلی کیشنز، ۲۰۰۳)
6. حنیف کٹھی، ڈاکٹر۔ اردو میں نظم معری اور آزاد نظم، (لاہور: الو قاری پبلی کیشنز، سن)
7. سرفراز حسین قاضی، ڈاکٹر۔ نویں نظم (لاہور: عزیز پبلشرز، ۱۹۸۷)
8. شریف پنجابی۔ جگراتے، (لاہور: یونیورسل بکس، ۱۹۷۷)
9. نسرین انجم بھٹی۔ نیل کرائیاں نیانکاں، (لاہور: سچیت کتاب گھر، ۲۰۰۳)
10. لوید شہزاد، ڈاکٹر۔ نظم اور نئی پنجابی نظم (لاہور: گلیلی آف اورمی اینٹل لرننگ، جامعہ پنجاب، ۲۰۱۵)

Title and Credit Hours:

(پدیسی پنجابی ادب) (Option D)

3

Credit Hours**Teaching-Learning Strategies:** Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.**Assignments:** The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.**Assessments and Examinations:** Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks**Course Contents:****نصاب وی تفصیل**

۲۔ پدیسی پنجابی شاعری	۱۔ پدیسی پنجابی ادب و تعارف سے تاریخ
	۳۔ پدیسی پنجابی نثر
۳۔ ناول:	مات لوک: جسٹور سنگھ
۵۔ ڈرامہ:	اک سی منٹو: کیول دھالیوال
۶۔ کہانی:	تسلیں نہیں سمجھ سکدے: چندر
۷۔ شاعری:	سُن مائے سُن بابا: گل موراں والی
	لوہا: شوکار بنالوی
	شیشہ دا انگل: سر جیت پاتر

حوالے ویال کتاباں**Suggested Readings:**

1. جسٹور سنگھ، ڈاکٹر۔ مات لوک، (پنیا لہ: پنیت پبلی کیشنز، ۲۰۱۳)
2. گز دیال سنگھ۔ مزھی دا دیوا، (لاہور: سچیت پبلی کیشنز، ۱۹۹۷)
3. وینا درما۔ جوگیاں دی دھی، (دلی: آر سی پبلسٹرز، چاندنی چوک، ۲۰۰۹)

Title and Credit Hours:

(Option D) (بدیسی پنجابی ادب)

3

Credit Hours**Teaching-Learning Strategies:** Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.**Assignments:** The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.**Assessments and Examinations:** Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks**Course Contents:****نصاب دی تفصیل**

۱۔ بدیسی پنجابی ادب و تعارف تے تاریخ	۲۔ بدیسی پنجابی شاعری
۳۔ بدیسی پنجابی نثر	
۴۔ ناول:	مات لوک: جسوئر سنگھ
۵۔ ڈرامہ:	مڑھی داویا: گردیال سنگھ
۶۔ کہانی:	چوک: نیک: روہدر روی
۷۔ شاعری:	تسین نہیں سمجھ سکدے: جندر
	جوگیاں دی دھی: ویناورما
	سُن مائے سُن باللا: گلرموراں والی
	لونا: شوکمار بٹالوی
	شیشے دا جنگل: سرجیت پاتر

Suggested Readings:**حوالے دیاں کتاباں**

1. جسوئر سنگھ، ڈاکٹر۔ مات لوک، (پھیالہ: پینت پہلی کیشنز، ۲۰۱۳)
2. گردیال سنگھ۔ مڑھی داویا، (لاہور: سچیت پہلی کیشنز، ۱۹۹۷)
3. ویناورما۔ جوگیاں دی دھی، (دلی: آرسی پبلشرز، چاندنی چوک، ۲۰۰۹)

Title and Credit Hours:

3 Credit Hours

(Option II) (پاکستانی زبانوں والی ادب)

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.**Assignments:** The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.**Assessments and Examinations:** Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks**Course Contents:****نصاب دی تفصیل**

علاقے کے شاعر و محقق تعارف کے کلام و پنجابی ترجمہ

پشتو: رحمان بابا، خوشحال خان خٹک

سندھی: عبدالطیف بھٹائی، شیخ ایاز

بلوچی: جام درک، گل خان نصیر

کشمیری: نذیر عارفہ، غلام احمد مہجور

حوالے دیں کتاباں**Suggested Readings:**

1. انعام الحق جاوید۔ پاکستانی زبانوں کے صوفی شاعر، (لاہور: الفیصل ناشران و تاجران کتب، 2015)
2. راشد متین، ڈاکٹر۔ پاکستان کے صوفی شاعر، (اسلام آباد: اکادمی ادبیات، 2010)
3. شیخ ایاز۔ شاہ جہور سالو: آغا سلیم (مترجم)، (اسلام آباد: لوک ورثہ، 1992)
4. محمد آصف خاں۔ سندھی ادب، (لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ، 1991)

Title and Credit Hours:

(Option III) (پنجابی وچ ترجمہ کاری دی روایت)

3 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.

Final Exam: 40 Marks

نصاب دی تفصیل

Course Contents:

ترجمے دے اصول لوڑ، اہمیت
پنجابی وچ دو جیاں زباناں دے ترجمے (عربی)
عربی: سورۃ کوثر، سورۃ نیل، سورۃ قریش، سورۃ العصر، سورۃ الفاتحہ، سورۃ ماعون، چار قُل (الکافرون، اخلاص، فلق، الناس)
اردو: غالب (10 غزلاں)
فارسی: گلستانِ سعدی (کوئی 10 حکایتاں) / خطباتِ اقبال (پہلا خطبہ)
انگریزی: بڑھاتے سمندر (ناول)
یورپین زباناں وچ پنجابی ادب دے ترجمے: اک تعارف
سکینڈے نیوین وچ پنجابی ادب دے ترجمے: اک تعارف
انگریزی وچ پنجابی زبان توں ہون والے ترجمے: اک تعارف

حوالے دیاں کتاباں

Suggested Readings:

1. اسیر عابد۔ دیوانِ غالب، (لاہور: مجلس ترقی ادب، 1987)
2. جمیل احمد پال، ڈاکٹر۔ بڑھاتے سمندر، (رویل پبلی کیشنز، 1993)
3. شریف نجمی۔ القرآن (لاہور: پنجابی فاؤنڈیشن، 1996)
4. شہاب الدین۔ حالی دی مسدس، (لاہور: شرکت پرنٹنگ پریس، 1995)
5. نثار احمد قریشی۔ ترجمہ: روایت اور فن، (اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان، 1985)

Title and Credit Hours:

Research Methodology & Punjabi Research Thesis (طریقہ تحقیق تے پنجابی تحقیق مقالہ) 6 Credit Hours

Teaching-Learning Strategies: Teaching will be a combination of class lectures, Class discussions, and group work. Short videos/films will be shown on occasion.

Assignments: The sessional work will be a combination of written assignments, Class quizzes, presentation, and class participation/ attendance.

Assessments and Examinations: Sessional Work: 25 Marks Midterm Exam: 35 Marks.
Final Exam: 40 Marks

نصاب دی تفصیل**Course Contents:**

ایس پر پے وچ 1 کریڈٹ دا کھوج ڈھنگ (نیتھا ڈالو جی ریسرچ) پڑھائی جاوے گی تے مقالہ 5 کریڈٹ آور دا تصور ہووے گا
۱۔ تحقیق کیہ اسے، فن، اصول، خوبیاں
۲۔ سندی تے غیر سندی تحقیق (نثری شعری کھوج دیاں لوڑاں)
۳۔ مقالہ نویسی دے مرحلے: خاکے دی تیاری
حوالہ دین دے ڈھنگ (پنجابی تحقیق وچ چالو ڈھنگ، شکاگو مینوئل، اوکسفرڈ مینوئل)
املا دے مسئلے

حوالے دیاں کتاباں**Suggested Readings:**

1. تنویر احمد علوی، ڈاکٹر۔ اصول تحقیق و ترتیب متن (لاہور: سنگت پبلشرز، ۲۰۰۳)
2. خلیق انجم۔ متن تنقید (دہلی: کروڑی مل کالج، دہلی یونیورسٹی، ۲۰۰۳)
3. رشید حسن خاں۔ ادبی تحقیق مسائل اور تجزیہ (لاہور: الفیصل، ۲۰۰۳)
4. رفاقت علی شاہد، ڈاکٹر۔ تحقیق شناسی (لاہور: القمر انٹرنیشنل، ۲۰۰۳)
5. عبدالرزاق۔ مبادیات تحقیق (لاہور: خان بک کمپنی، ۱۹۶۸)
6. قاضی عبدالقادر، ڈاکٹر۔ تصنیف و تحقیق کے اصول (اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان، ۱۹۹۲)
7. گیان چند جین، ڈاکٹر۔ تحقیق کا فن، (اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان، ۲۰۰۳)
8. نور الاسلام صدیقی، ڈاکٹر۔ ریسرچ کیسے کریں، (کوئٹہ، شاد پبلی کیشنز، ۱۹۹۰)